

Izvješ e medijskih objava

09.03.2015

Muzeji Hrvatskog zagorja

7.3.2015	Glas Istre	Stranica/Termin: 2	Hrvatska
Naslov:	Milanovi ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno		
Sadržaj:	KAMPANJA UZELA MAHA? HRVATSKI PREMUEF VRPCE NIJE PO EO REZATI, ALI.		
Autor:	Jagoda MARI		
Rubrika, Emisija:	Novosti	Žanr: izvješ e	Naklada: 15.000,00
Ključne riječi:	MUZEJ SELJA KIH BUNA		
7.3.2015	Novi list	Stranica/Termin: 3	Hrvatska
Naslov:	Milanovi ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno		
Sadržaj:	U 65 dana ove godine »odradio« je 11 izleta po Hrvatskoj, dok ih je u istom razdoblju u prethodne tri premijerske godine imao ukupno tek- osam		
Autor:	Jagoda MARI		
Rubrika, Emisija:	Novosti	Žanr: izvješ e	Naklada: 21.188,00
Ključne riječi:	MUZEJ SELJA KIH BUNA		
8.3.2015	Jutarnji list	Stranica/Termin: 26	Hrvatska
Naslov:	Doktor za 1000 hrvatskih kurija, dvoraca i burgova		
Sadržaj:	Mladen Obad Šitaroci, akademik i profesor na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, koji više od tri desetljeća istražuje hrvatske dvorce, autor je nekoliko knjiga o dvorcima i perivojima koje su tiskane u rekordnoj nakladi od 44. 000 primjeraka, a za Nedjeljni otkriva trenutnu poraznu		
Autor:	Jurica Korbler		
Rubrika, Emisija:	Nedjeljni	Žanr: izvješ e	Naklada: 55.000,00
Ključne riječi:	DVORAC ORŠI, MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA, DVOR VELIKI TABOR, MUZEJ		
8.3.2015	Novi list	Stranica/Termin: 4	Hrvatska
Naslov:	NOVI ZAKON ZANEMARUJE OSNOVNU ULOGU MUZEJA		
Sadržaj:	Muzealci reagirali na Nacrt novog zakona o muzejima, apelom saborskim zastupnicima da ga ne podrže		
Autor:	Nela VALERJEV OGURU		
Rubrika, Emisija:	Mediteran	Žanr: izvješ e	Naklada: 21.188,00
Ključne riječi:	GORANKA HORJAN, ICOM		
6.3.2015	www.h-alter.org	Stranica/Termin:	Hrvatska
Naslov:	Tribina povodom Nacrta prijedloga Zakona o muzejima		
Sadržaj:	Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske poziva vas na tribinu na kojoj će se raspravljati o Nacrtu prijedloga Zakona o muzejima. Tribina će se održati 10. ožujka u 12 sati, u prostorijama DPUH-a (Preradovičeva 44, Zagreb).		
Autor:	Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske		
Rubrika, Emisija:		Žanr: Internetsko	Naklada:
Ključne riječi:	ICOM		
8.3.2015	www.novolist.hr	Stranica/Termin:	Hrvatska
Naslov:	Muzealci: Novi zakon zanemaruje osnovnu ulogu muzeja		
Sadržaj:	Dugoročno ovaj bi zakon mogao naštetiti muzejskoj djelatnosti jer zanemaruje osnovnu ulogu muzeja i usmjerava ga na tržišne aspekte naučnog društvene koristi. Muzeji se percipiraju kao zabavišta čiji predmeti služe za dekoraciju izložbi koje podilaze		
Autor:	Nela Valerjev Ogurli		
Rubrika, Emisija:		Žanr: Internetsko	Naklada:
Ključne riječi:	GORANKA HORJAN, ICOM		

Naslov: Milanović ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno

Autor: Jagoda MARIĆ

Rubrika/Emisija: Novosti

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 1.258,24

Naklada: 15.000,00

Ključne riječi: MUZEJ SELJA KIH BUNA

KAMPANJA UZELA MAHA? HRVATSKI PREMIJER

Milanović ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno

U 65 dana ove godine "odradio" je 11 izleta po Hrvatskoj, dok ih je u istom razdoblju u prethodne tri premijerske godine imao ukupno tek - osam

PIŠE Jagoda MARIĆ

ZAGREB - Nakon prošlih lokalnih izbora, u svibnju 2013. godine, premijer Zoran Milanović je kazao da nije rezao vrpce i da nije posjećivao gradilišta pa je obećao da će tako nastaviti i dalje i da se tu neće pokolebati. Godinu i pol uglavnom se držao tog načela, nije posjećivao gradilišta po Hrvatskoj, na "teren" je uglavnom izlazio ako je neku lokalnu zajednicu pogodila kakav katastrofa, poput poplava ili ledenih kiša.

Međutim, ove se godine premijer izgleda odlučio na promjenu taktike, pa mu nije strano obići gradilišta ili sudjelovati na svečanosti "početka izvođenja radova". Očito je da se ipak pokolebavao, jer je u prva dva mjeseca ove godine i prvom tjednu ožujka, odnosno u prvih 65 dana ove godine, više putovao po Hrvatskoj nego li u sve tri prethodne godine svog mandata u istom razdoblju.

Kalendar

Tako njegov kalendar na mrežnim stranicama Vlade u ovoj godini bilježi 11 izleta izvan Zagreba, dok je u istom razdoblju 2012., 2013. i 2014. godine ukupno skupio njih osam. Očito je premijera na promjenu taktike potaknula činjenica da se ove godine održavaju parlamentarni izbori, a da se njegovom glavnom konkurentu Tomislavu Karamarku isplatio odlazak na teren.

Osim što je ovaj tjedan dva puta potegnuo do Rijeke, a jedan dan se zaletio i na Rab, premijer je obilazio i tvornice po Županji i Cerni, a u dnevnik putovanja nismo uračunali njegov posjet Gunji jer je odlazak u to poplavom pogodeno selo od prošle godine postao njegova rutina. Nije prezeo vrpce, ali je u veljači bio na obilježavanju završetka projekta izgradnje i proširenja Gata Vrulje u Šibeniku. Bio je na Hvaru i Lastovu, gdje je obišao novu dionicu rekonstruirane ceste Jelsa-Poljica i nazočio prikazu pokladnih običaja Lastova Culjanje u

11 RAZLOGA ZA 11 PUTOVANJA

- Pula - početak gradnje bolnice
- Dubrovnik - gradilište zračne luke
- Pelješac - gradilište mosta
- Stubica - godišnjica Seljačke bune
- Hvar - cesta Jelsa-Poljica
- Lastovo - pokladni običaji
- Šibenik - proširenje Gata Vrulje
- Gunja - posjet poplavljenima
- Županja, Cerna - posjet tvornicama
- Rab - sustav odvodnje
- Rijeka - sajam poslova
- Rijeka - Sveučilište

U 2013. godini premijer je tek posjetio vojarnu "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji, a dosta je putovao i po europskim državama

Gornjoj luci. Obilježavao je premijer i godišnjicu Seljačke bune, odnosno bitke kod Stubice. U siječnju je nena-

javljeno u društvu povjerenica Europske komisije za regionalnu politiku Corine Cretu obišao gradilište nove

Očito je premijera na promjenu taktike potaknula činjenica da se njegovom glavnom konkurentu Tomislavu Karamarku isplatio odlazak na teren

VRPCE NIJE POČEO REZATI, ALI...

Godine na putu rošle zajedno

U posljednje vrijeme premijer Zoran Milanović često koristi službeni automobil

Sastaje se i osobno s radnicima i udrugama

Iako je premijer javno podržavao ministra gospodarstva Ivana Vrdoljaka u pregovorima s MOL-om oko Ine i nekadašnjeg ministra financija Slavka Linića kod promjena zakona o potrošačkom kreditiranju i zamrzavanja kamata na 3,23 za kredite u švicarcima, sav je posao prepustio njima i nije se, barem javno, sastajao sa zainteresiranim stranama. Ipak, ove godine u Banske dvore stigli su i predstavnici Stožera za obranu rafinerije u Sisku i predstavnici udruge Franak i to na razgovor baš s premijerom Milanovićem.

zračne luke u Dubrovniku i lokaciju budućeg pelješkog mosta. U Puli je pak sudjelovao u "službenom obilježavanju početka izvođenja radova na izgradnji nove Opće bolnice".

Prethodnih godina premijer se klonio takvih događanja, pa tako kalendar za

2012. godinu u 65 dana bilježi samo njegove susrete u zgradi Vlade s europskim predsjednicima vlada, ministrima, veleposlasticima, te putovanja u inozemstvo, posebice u Bosnu i Hercegovinu.

U 2013. godini premijer je tek posjetio vojarnu "Pukov-

nik Predrag Matanović" u Petrinji, a dosta je putovao i po europskim državama.

Vremena ima

Raspoloženi za obilasku Hrvatske Milanović je postao početkom prošle godine, kad se bilježi sedam izleta, ali od toga se četiri tiču posjeta krajevima koje su pogodile neke katastrofe, primjerice poplave u Karlovcima i Sisku ili ledana kiša u Gorskom kotaru.

Ipak, već se te godine nakon njegovog obilaska kompleksa Kupari i tvornica DOK-ING i Končar, gdje je bio još nekoliko puta, dalo naslutiti da neće tako čvrsto nastaviti s politikom da "ne obilazi gradilišta". Doduše, vrpce još nije počeo rezati, ali ima vremena.

Naslov: Milanović ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno

Autor: Jagoda MARIĆ

Rubrika/Emisija: Novosti

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 680,41

Naklada: 21.188,00

Ključne riječi: MUZEJ SELJA KIH BUNA

Sastaje se i osobno s radnicima i udrugama

Iako je premijer javno podržavao ministra gospodarstva Ivana Vrdoljaka u pregovorima s MOL-om oko Ine i nekadašnjeg ministra financija Slavka Linića kod promjena zakona o potrošačkom kreditiranju i zamrzavanja kamata na 3,23 za kredite u švicarcima, sav je posao prepustio njima i nije se, barem javno, sastajao sa zainteresiranim stranama. Ipak, ove godine u Banske dvore stigli su i predstavnici Stožera za obranu rafinerije u Sisku i predstavnici udruge Franak i to na razgovor baš s premijerom Milanovićem.

KAMPANJA? ■ VRPCE NIJE POČEO REZATI, ALI...

Milanović ove godine na putu više nego sve tri prošle zajedno

U 65 dana ove godine »odradio« je 11 izleta po Hrvatskoj, dok ih je u istom razdoblju u prethodne tri premijerske godine imao ukupno tek - osam

ZAGREB » Nakon prošlih lokalnih izbora, u svibnju 2013. godine, premijer Zoran Milanović je kazao da nije rezao vrpce i da nije posjećivao gradilišta pa je obećao da će tako nastaviti i dalje i da se tu neće pokolebati. Godinu i pol uglavnom se držao tog načela, nije posjećivao gradilišta po Hrvatskoj, na »teren« je uglavnom izlazio ako je neku lokalnu zajednicu pogodila kakav katastrofa, poput poplava ili ledenih kiša.

Medutim, ove se godine premijer izgleda odlučio na promjenu taktike, pa mu nije strano obići gradilišta ili sudjelovati na svečanosti »početka izvođenja radova«. Očito je da se ipak pokolebao, jer je u prva dva mjeseca ove godine i prvom tjednu ožujka, odnosno u prvih 65 dana ove godine, više putovao po Hrvatskoj nego li u sve tri prethodne godine svog mandata u istom razdoblju.

Kalendar

Tako njegov kalendar na mrežnim stranicama Vlade u ovoj godini bilježi 11 izleta izvan Zagreba, dok je u istom razdoblju 2012., 2013. i 2014. godine ukupno skupio njih osam. Očito je premijera na promjenu taktike potaknula činjenica da se ove godine održavaju parlamentarni izbori, a da se njegovom glavnom konkurentu Tomislavu Karamarku isplatio odlazak na teren.

Osim što je ovaj tjedan dva puta potegnuo do Rijeke, a jedan dan se zaleteo i na Rab, premijer je obilazio i tvornice po Županji i Cerni, a u dnevnik putovanja nismo uračunali njegove posjete Gunji jer je odlazak u to poplavom pogodeno selo od proljeća prošle godine postao njegova rutina. Nije prerezao vrpce, ali je u veljači bio na obilježavanju završetka projekta

izgradnje i proširenja Gata Vruļje u Šibeniku. Bio je na Hvaru i Lastovu, gdje je obišao novu dionicu rekonstruirane ceste Jelsa-Poljica i nazočio prikazu pokladnih običaja Lastova Čuljanje u Gornjoj luci. Obilježavao je premijer i godišnjicu **Seljačke bune**, odnosno bitke kod Stubice. U siječnju je nenajavljeno u društvu povjerenica Europske komisije za regionalnu politiku Corine Cretu obišao gradilište nove zračne luke u Dubrovniku i lokaciju budućeg pelješkog mosta. U Puli je pak sudjelovao u »službenom obilježavanju početka izvođenja radova na izgradnji nove Opće bolnice«.

Vremena ima

Prethodnih godina premijer se klonio takvih događanja, pa tako kalendar za 2012. godinu u 65 dana bilježi samo njegove susrete u zgradi Vlade s europskim predsjednicima vlada, ministrima, veleposlanicima, te putovanja u inozemstvo, posebice u Bosnu i Hercegovinu.

U 2013. godini premijer je tek posjetio vojarnu »Pukovnik Predrag Matanović« u Petrinji, a dosta je putovao i po europskim državama.

Raspoloženiiji za obilasku Hrvatske Milanović je postao početkom prošle godine, kad se bilježi sedam izleta, ali od toga se četiri tiču posjeta krajevima koje su pogodile neke katastrofe, primjerice poplave u Karlovcima i Sisku ili ledena kiša u Gorskom kotaru.

Ipak, već se te godine nakon njegovog obilaska kompleksa Kupari i tvornica DOK-ING i Končar, gdje je bio još nekoliko puta, dalo naslutiti da neće tako čvrsto nastaviti s politikom da »ne obilazi gradilišta«. Dođuse, vrpce još nije počeo rezati, ali ima vremena.

Jagoda MARIĆ

11 RAZLOGA ZA 11 PUTOVANJA

- » PULA - početak gradnje bolnice
- » DUBROVNIK - gradilište zračne luke
- » PELJEŠAC - gradilište mosta
- » STUBICA - godišnjica **Seljačke bune**
- » HVAR - cesta Jelsa-Poljica
- » LASTOVO - pokladni običaji
- » ŠIBENIK - proširenje Gata Vruļje
- » GUNJA - posjet poplavljenima
- » ŽUPANJA, CERNA - posjet tvornicama
- » RAB - sustav odvodnje
- » RIJEKA - sajam poslova
- » RIJEKA - Sveučilište

8 premijerskih putovanja odradio je Milanović u tri premijerske godine

Naslov: Doktor za 1000 hrvatskih kurija, dvoraca i burgova

Autor: Jurica Korbler

Rubrika/Emisija: Nedjeljni

Žanr: izvješ e

Površina/Trajanje: 5.400,84

Naklada: 55.000,00

Ključne riječi: DVORAC ORŠI , MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA, DVOR VELIKI TABOR,

Mladen Obad Šćitaroci, akademik i profesor na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, koji više od tri desetljeća istražuje hrvatske dvorce, autor je nekoliko knjiga o dvorcima i perivojima koje su tiskane u rekordnoj nakladi od 44.000 primjeraka, a za Nedjeljni otkriva trenutnu poraznu situaciju s bivšim domovima hrvatske vlastele

Doktor za 1000 hrvatskih kurija, dvoraca i burgova

‘Najbolji gospodari su Čermak, Todorčić i časne sestre iz dvorca Lužnica kod Zaprešića, a ostali propadaju pa ih vlasnici prodaju po malim oglasnicima, ali ih za milijun eura nitko ne želi kupiti’

Piše Jurica Körbler. Snima Goran Mehkek/Cropix

P

rvo su komunisti oduzeli dvorce hrvatskim grofovima i plemićima, prepustili ih zubu vremena i propadanju, a kada su im nedavno vraćeni našli su se u oglasnicima na prodaju.

Tužan je to kraj priče o gotovo 1000 hrvatskih dvoraca, kurija, stanacija, srednjovjekovnih burgova i renesansnih ljetnikovaca. Davno je već razneseno pokušstvo i uništen interijer, a novi vlasnici, nasljednici starih, više nemaju ni interes ni želju - a ponajmanje novca - da urede propale zgrade. Trenutačno je objavljena prodaja dvorca Slavetić kod Ozlja, ali su se u zadnje vrijeme pojavili oglasi za pro-

daju petnaestak dvoraca širom Hrvatske. Početna cijena iz oglasnika je u pravilu oko milijun eura. Neki traže i više. Ali, ima i onih koji bi dvorce prodali za bagatel.

- Dvorci propadaju, stanje je katastrofalno, gore nego ikad. Nije više naglasak na romantičari i onome što je nekoć bilo i na povijesnim pričama, već je tema kako dvorce kao mrtvi kapital učiniti korisnim i aktivnim subjektom u funkciji gospodarskog razvoja. Iako su mnogi vraćeni starim vlasnicima ili nasljednicima, oni sada ne znaju što će s njima. Ostvaruju se ono što je dr. Milan Prelog davno napisao za dubrovačke ljetnikovce, ‘baština bez baštiničara’, i ta sintagma vrijedi i danas - kaže akademik Mladen Obad Šćitaroci, profesor na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu koji više od tri desetljeća istražuje hrvatske dvorce.

Nostalgije i misteriozne priče

Šćitaroci je, uz suprugu Bojanu Bojanić, profesorica na Arhitektonskom fakultetu, autor više knjiga o dvorcima i perivojima koje su tiskane u rekordnoj nakladi od 44.000 primjeraka. Nostalgije i misteriozne priče o dvorcima očito više ne igraju u vremenima u kojima danas živimo.

- Nama je sada ključni problem kako im dati novi život. Riječ je o prenamjeni naslijeđa, što je vrlo aktualno i u svijetu - kaže ‘akademik za dvorce’.

Akademik Šćitaroci smatra kako je general Ivan Čermak dobro obnovio i dogradio kuriju u Klokovcu (gore), te da je Ivica Todorčić uspješno napravio repliku starog dvorca Šestine na temeljima sačuvanog podruma (sredina), a hvali i Družbu sestara milosrdnica sv. Vinka Paulinskog koja skrbi za dvorac Lužnica (dolje)

Ali, pozitivnih primjera ima, a posebno se ističe Lužnica kod Zapešća.

- To su uredile časne sestre i pokazale su se kao odlične poduzetnice. Vode starački dom, izgradile su novu zgradu, a u dvorcu je prostor za koncerte, predavanja, duhovne obnove, radionice i događanja. Dvorac i perivoj nedjeljom su otvoreni za obitelji, to je sjajan primjer revitalizacije i održavanja - kaže.

Većina dvoraca nakon konfiskacije ili nacionalizacije prije 70 godina postala je "općenarodna imovina". Tijekom zadnjih dvadeset godina rješavao im se pravni status.

- Sada je to riješeno ili je pri kraju i dvorci su vraćeni onim nasljednicima koji su imali zakonsko pravo povratka - kaže Šćitaroci, navodeći primjer grofa Pongratza kojem je vraćen Maruševec.

Vraćen je već davno i Veliki Bukovec kod Ludbrega grofu Karlu Draškoviću, zatim dvorac Golubovec u Donjoj Stubici barunima Steeb, a grofovima Pejačević dvorac u Našicama. To su samo neki. Jedan od dobrih primjera revitalizacije dvorca je i Sveti Križ Začretje, koji je u vlasništvu obitelji Flögel Mršić, iz koje je i bivši ministar vanjskih poslova Zdravko Mršić. Draškovići, koji žive u Austriji, pokrenuli su poljoprivrednu aktivnost i dali su dvorcu i cijelom dvorskom sklopu novi život. Postoje i malobrojni primjeri kontinuiteta starih obitelji koje su ostale u svojim dvorcima, poput baruna Hellenbacha u Mariji Bistrici, obitelji pl. Kiš u Šrbincima pokraj Zlatara i još malobrojni, što pokazuje da kontinuitet življenja održava i same dvorce.

- Svi ti nasljednici u većinom ljudi u godinama i njima je povratak dvorca najviše bio vezan uz emocije, mladost i obiteljska sjećanja. Ali, kada su ih dobili natrag, počeli su novi problemi jer su dobili samo zgrade bez nekadašnjih šuma i poljodjelskih površina pa je dvorce teško održati - objašnjava Šćitaroci.

Plemići nemaju novca

Pitam dr. Šćitarocija koliko je potrebno novca da se obnovi neki dvorac.

- Najmanje četiri do pet milijuna eura za samu zgradu, katkada i puno više, a onda je tu i pitanje terena i svega što ide uz dvorac - perivoj, prateće građevine, vrtovi, šume. To je velik novac koji danas nitko nema - navodi.

Država, kako sada stoje stvari, najmanje; nemaju ga ni novi stari vlasnici, a očito više ni tajkuni koji nisu zainteresirani za život u dvorcu ili su zainteresirani za "nove dvorce". Nema ni koncepta koji se pokazao dobrim u Španjolskoj i Portugalu, ali i Austriji, Njemačkoj i drugdje u Europi, gdje su mnogi dvorci pretvoreni u lanac hotela.

- Probao sam to već godi-

nama poticati i kod nas, ali jednostavno nije bilo zrelo za realizaciju - govori.

Veliko je i pitanje koliko uopće ima dvoraca u Hrvatskoj. Akademik Šćitaroci kaže da točna evidencija ne postoji, a da Ministarstvo kulture ima u evidenciji oko 150 dvoraca.

- Pitanje je što se smatra dvorcem. Tristotinjak je dvoraca i kurija na sjeveru Hrvatske nastalih od 17. do 20. stoljeća, nekoć je bilo oko 300 renesansnih dubrovačkih ljetnikovaca (danas ih je puno manje), a ima ih i u Dalmaciji, zatim od 400 do 700 kasnosrednjovjekovnih plemićkih gradova (burgovi poput Medvedgrada), mnogo je drvenih turolojskih dvorova i tako se dolazi do približno 1000 građevina vrijednog kulturnog naslijeđa - nabroja.

Od tih 1000 dvoraca profesor Šćitaroci kaže da se može reći da ih je oko 100 u relativno pristojnom stanju.

- Ali i taj je broj upitan, jer su mnogi ruševini poput Opeke ili Novih Dvora Cesargradskih/Klanječkih. Puno je dvoraca koji su bez namjene i stoje prazni, a pod pristojnim stanjem možemo reći samo to da još uvijek postoje i imaju krov - smatra Šćitaroci.

Trakošćan dobro radi

Napravljena je prije nekoliko godina i analiza o stanju oko stotinjak dvoraca u sjevernoj Hrvatskoj, koja je pokazala da je samo 12 posto njih u odličnom stanju, a polovica u katastrofalnom. Isto tako, svaki treći je dvorac napušten i prijeti mu nestanak.

- Od vremena kada smo radili tu analizu do danas nije se ništa bitno promijenilo nabolje, može se reći samo nagore - poručuje.

Oni dvorci koje održava država u relativno su dobrom stanju, prije svega **Veliki Tabor** i Trakošćan.

- Od naših muzeja dvoraca Trakošćan dobro radi, ima goste i to je za naše prilike dobar prihod. Kada se uspoređi sa sličnim dvorcima u Europi, naravno da je prihod mnogo manji, ali za nas ipak solidan - smatra akademik.

Tu su još Illok i Vukovar, te **dvorac Oršić** u Gornjoj Stubici. Kada je riječ o privatnim vlasnicima, stanje je puno teže. Pitam Šćitarocija jesu li potomci grofova i plemića danas dobri domaćini u dvorcima koji su pripadali njihovim obiteljima.

- Oni jednostavno nemaju novca za obnovu. Stari vlasnici na sve gledaju najčešće emotivno, a njihova djeca s kojima sam bio u kontaktu su ljudi izmedu četrdeset i pedeset godina koji imaju svoje poslove, a dvorce promatraju kroz obiteljske albume i stare priče. Nikada tu nisu živjeli, a nitko od njih nije ni multimilijunasa kako bi mogao uložiti velike novce u obnovu. Stari još manje, jer su iz bivše Jugoslavije otišli bez ičega i do-

Najbolji primjeri dobrih prenamjena obnovljenih dvoraca po mišljenju akademika Šćitarocija su Stari Grad Varaždin u kojem je Gradski muzej (gore), **dvorac Oršić** u Gornjoj Stubici u kojem je **Muzej seljačke bajke** (dolje), te raskošni dvorac Trakošćan u kojem je također smješten muzej (desno)

OD OKO 1000 DVORACA NA TERITRIJA ZA SAMO 100 SE MOŽE REĆI DA SU PRISTOJNOM STANJU, OSTALI PRILIKOM NEMA NOVCA, A ČESTO NITI INTELI

Novi Dvori Cesargradski u Klanjcu je ruševina u privatnom vlasništvu (gore lijevo); Stubički Golubovec u Donjoj Stubici u lošem stanju (gore sredina); Arboretum Opeka, barokni dvorac u ruševnom stanju (gore desno); Trenkovo je barokni dvorac baruna Franje Trenka u jako lošem stanju (lijevo); dvorac Dioš kod Daruvara u lošem stanju prodaje salezijski provincijalat (dolje); burg Maruševec kod Varaždina vraćen je Oscaru Pongratzu (desno)

'Većina dvoraca u zadnjih 20-ak godina vraćena je nasljednicima: grofu Pongratzu Maruševec, dr. Karlu Draškoviću Veliki Bukovec, barunima Steeb dvorac Golubovec, a grofovima Pejačević dvorac u Našicama'

U dvorcu Laduč smješten je Dječji dom (gore u sredini); dvorac Milijana ima stambenu namjenu i u vlasništvu je ragutina Kamenskog (gore); dvorac Janušovec, koji se nalazi zapadno od Zaprješća koristi Hrvatski državni arhiv kao spremište (dolje)

DRUGI HRVATSKE U RELATIVNO OPADAJU JER RESA ZA OBNOVU

bro se namučili da opet nešto steknu - objašnjava.

U Hrvatskom zagorju i na dubrovačkom području najveća je gustoća dvoraca u Hrvatskoj. Razlog je tome, kaže akademik Šćitaroci, što su ti prostori stoljećima bili zaštićeni od ratnih sukoba. Na prostoru sjeverne Hrvatske - istočno od Zagreba pa do Iloka na Dunavu - jednak je broj dvoraca kao u Hrvatskom zagorju, ali na otprilike osam puta većoj površini, pa to daje daleko manju gustoću dvoraca.

Pouka grofa iz Belgije

Najraniji novoizgrađeni dvorci u 17. stoljeću podižu se u širem području Zagreba, osobito na prostoru Hrvatskoga zagorja. Tek će od druge polovice 18. stoljeća, s povoljnim političkim i gospodarskim prilikama, nastati nekoliko područja u sjevernoj Hrvatskoj s većim grupiranjem dvoraca. Požeška kotlina, šire područje grada Osijeka i podravski kraj u Slavoniji te šire područje renesansnoga grada Karlovca.

- Tijekom razmjerno dugog povijesnog postojanja i

razvoja dvorci u sjevernoj Hrvatskoj gotovo su uvijek imali dvojak ulogu, bili su sjedišta plemićkog posjeda s primjetnim gospodarskim značenjem, a istodobno i mjesta stanovanja i ladanja. Vlasnici dvoraca koristili su ga za stalno ili povremeno stanovanje. Često su bogatije plemićke obitelji posjedovale nekoliko vlastelinstava i dvoraca pa su se neki od njih koristili za povremeni boravak - govori dr. Šćitaroci.

U svijetu država ipak daje neke pogodnosti za nove vlasnike, a kod nas ništa.

Prije nekoliko godina u Zagrebu smo organizirali konferenciju s Europskom drugom vlasnik dvoraca, koja ima sjedište u Bruxellesu. Tada je jedan belgijski grof, predsjednik udruge koji i sam živi u dvorcu, rekao da mu je država sama ponudila novac za uređenje, pod uvjetom da dio bude pristupačan javnosti, da se u dvorcu održavaju koncerti, izložbe, predavanja - poručuje.

Računica je bila jasna, prije svega želja da se pokrene gospodarski ciklus u malim mjestima gdje su najčešće dvorci.

- Netko će reći, pa nije to tako velika zarada. Ali, ljudi dolaze, posjećuju restorane, razvija se seoski turizam, ljudi iz okolice se zapošljavaju i na kraju je dobar rezultat. A kod nas svi očekuju samo grandiozne projekte - tvrdi profesor Šćitaroci.

Novac iz Europe

Europski fondovi možda će biti rješenje da se spasi nekoliko dvoraca, a akademik Šćitaroci naglašava da moraju postojati dobri projekti koji će otvoriti i novi život za zapuštene dvorce. Barbara Kulmer, kojoj je vraćen Cernik kod Nove Gradiške, također namjerava dobiti europski novac za obnovu, ali to ide prilično teško. Ni u zapadnoj Europi nije baš lako, ali prednost je što na Zapadu nije došlo do prekida kontinuiteta života dvoraca kao kod nas.

- Mi uza sve i pretjerujemo s idealiziranjem nasljedja i htjeli bismo da svi dvorci budu muzeji ili galerije. A to nije realno - tvrdi akademik i zagovara da se prije svega napravi valorizacija. - Nije sve jednako vrijedno, ne smijemo dopustiti da propada ono što je najvrijednije. Tu mora posao odraditi struka i tek tada ići na europske fondove.

Ideja je da se tako umreži desetak, petnaestak dvoraca oko dobro smišljenog programa. Za njih bi se tražila sredstva za obnovu u Europi, a oni bi mogli postati generator razvoja u malim sredinama.

- To je onda razvoj kulturnog turizma o kojem tako često govorimo. Radim na tome i sa studentima u sklopu izbornog kolegija 'Revitalizacija dvoraca'. Radimo na studiji Hrvatski dvorci - središta kontinentalnog turizma. Trenutno jedan student diplomant radi na revitalizaciji dvorca Nuštar, jedna diplomantica na revitalizaciji dvorca Janušovec pokraj Zaprješća, jedan radi na projektu revitalizacije 'Putovanja dvoraca grofova Janković' - od Daruvara i Diša do Virovitice, pa sve do Balatona u Ma-

'Dobar primjer revitalizacije je Sveti Križ Začretje, koji je u vlasništvu obitelji Flögel Mršić iz koje je i bivši ministar Zdravko Mršić. Drašković i su pokrenuli poljoprivredu i dali cijelom dvorskom sklopu novi život'

darskoj, a jedan radi prostorni prsten dvorca i kurija oko Zagreba. Nedavno smo završili magistarsko istraživanje koje ukazuje na postojanje stotinjak zagrebačkih ljetnikovaca - kaže Šćitaroci.

Hrvatska se krajem 20. i početkom 21. stoljeća suočila s pomodarskim problemom novih lažnih dvoraca. Nemajući odnos prema kulturnome naslijeđu i bez estetskih kriterija, brojni bogati pojedinci gradili su za sebe obiteljske zgrade, pri čemu su selektivno i nevjesto kopirali arhitektonske elemente dvorca. Nicale su, tvrdi profesor

Šćitaroci, karikaturalne zgrade "novovalnih" dvoraca, ne samo po zagorskim brjegovima i na sjevernim obroncima Medvednice, nego i po cijeloj Hrvatskoj, pa čak i na obali.

- Kulturni krajolik Hrvatske takvom je izgradnjom narušen. Da je novac uloženo u te lažne dvorce bio usmjeren u vrsnu obnovu dvorca i renesansnih ljetnikovaca, ne bismo na svakom koraku Hrvatske nailazili na ruševine povijesnih i pravih dvoraca te ladanjskih renesansnih vila južnoga Jadrana - tvrdi.

Ali, akademik ipak nema teške riječi za neke razvikane

hrvatske poduzetnike koji žive u dvorcima. Ivica Todorčić je na sačuvanom podrumu starog dvorca Šestine napravio repliku dvorca, a Ivan Čermak je obnovio i dogradio kuriju u Klokovcu pokraj Krupinskih Toplica.

Tajkuni bez interesa

- To je dobar primjer obnove, bez obzira što je dograđivano i što konzervatori nisu bili najsretniji s nekim rješenjima. Ne može se ništa novo i suvremeno ne omogućiti novim vlasnicima i starim dvorcima, jer ne može se sačuvati stari život kakav je prije bio u dvorcima. Dvorci su se uvijek dograđivali i osuvremenjivali. Pa ne može se vratiti ni naša mladost - poručuje profesor Šćitaroci. Danas dobrostojećih poduzetnika koji bi obnovili dvorce gotovo da više i nema. - Očito ni njih više ne zanima život u dvorcima - zaključuje. ●

Vrijednost MBA
programa je poput
dijamanta - vječna!

12 STIPENDIJA

za međunarodno akreditirani MBA i Executive MBA program na vodećoj poslovnoj školi u regiji.
Ukupna vrijednost stipendija 115.500 €.

Više informacija i prijave na:

www.cotrugli.org/scholarships/croatia

Stipendije dodjeljuje:

Jutarnjiust

COTRUGLI
BUSINESS SCHOOL

ASSOCIATION
OF AMBA
ACCREDITED

Naslov: NOVI ZAKON ZANEMARUJE OSNOVNU ULOGU MUZEJA

Autor: Nela VALERJEV OGURU

Rubrika/Emisija: Mediteran

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 2.577,40

Naklada: 21.188,00

Ključne riječi: GORANKA HORJAN, ICOM

Nacrt novog zakona o muzejima koji je krajem prošlog tjedna dostavljen na prvo čitanje saborskim zastupnicima pokrenuo je val nezadovoljstva u dijelu muzejske zajednice. Ravnatelji vodećih zagrebačkih muzeja apelirali su na zastupnike da ne podrže zakon jer bi dugoročno mogao naštetiti muzejskoj djelatnosti, a predsjednik Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske Zvonko Maković, kao predvodnik inicijative, u više je javnih nastupa istaknuo da ga smatra opasnim jer zanemaruje osnovnu ulogu muzeja i usmjerava ga na tržišne aspekte nauštrb društvene koristi.

Muzealci negoduju jer smatraju da javna rasprava o novom zakonu nije korektno provedena, budući da finalna verzija zakona nije data na uvid struci i javnosti, a predložena rješenja su neprecizna, nedorečena, otvaraju brojne nedoumice, a time i mogućnost zloupotreba. Najviše prijepora izazvale su zakonske odredbe koje muzejske ustanove usmjeravaju prema tržištu i profitu. Pravne i fizičke osobe ubuduće bi mogle birati hoće li muzeje osnivati kao ustanove ili kao trgovačka društva, a osnivanje trgovačkih društava omogućeno je i javnim ustanovama da bi kroz bavljenje ugostiteljstvom, turizmom i trgovinom osigurala dio vlastitih prihoda i smanjile proračunska potraživanja.

Dio muzealaca problematičnim smatra i to što se stručnim muzejskim zvanjima pribiraju marketinški i stručnjaci za odnose s javnošću koji bi po novome zakonu napredovali jednako kao i kustosi. Na taj se način, smatraju, degradira temeljna muzejska struka, a kao dodatni problem ističe se i to što u sastav stručnih vijeća muzeja ulaze i muzejski tehničari.

Dobrodošla konkurencija?

No, u stručnoj se javnosti mogu čuti i drukčija mišljenja. Struja koja podržava promjene ne vidi ništa loše u tome što se muzeji potiču na otvaranje tržišta i pružanje komercijalnih usluga. Dapače, smatraju korisnim što im se pruža prilika za ostvarenja dodatne zarade koju bi – po slovu zakona – mogli koristiti isključivo za unaprijeđenje osnovne djelatnosti. Također, ne vide nikakvu ugrozu javnog interesa zbog toga što će neki muzeji djelovati kao trgovačka društva, već ih smatraju dobrodošlom konkurencijom na tržištu davatelja kulturnih usluga.

Dugoročno ovaj bi zakon mogao naštetiti muzejskoj djelatnosti jer zanemaruje osnovnu ulogu muzeja i usmjerava ga na tržišne aspekte nauštrb društvene koristi. Muzeji se percipiraju kao zabavišta čiji predmeti služe za dekoraciju izložbi koje podilaze masama da bi se publika dobro zabavila

Muzealci reagirali na Nacrt novog zakona o muzejima, apelom saborski

NOVI ZAKON O OSNOVNU ULOGU

Struja koja podržava promjene ne vidi ništa loše u tome što se muzeji potiču na otvaranje tržišta i pružanje komercijalnih usluga. Dapače, smatraju korisnim što im se pruža prilika za ostvarenja dodatne zarade koju bi – po slovu zakona – mogli koristiti isključivo za unaprijeđenje osnovne djelatnosti. Također, ne vide nikakvu ugrozu javnog interesa zbog toga što će neki muzeji djelovati kao trgovačka društva, već ih smatraju dobrodošlom konkurencijom

Otrpili u tom rasponu kreću se i razmišljanja riječkih muzealaca s kojima smo razgovarali o predloženoj zakonskim rješenjima.

Po mišljenju ravnateljice Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Tee Perinčić o prijedlogu novog zakona trebalo je mnogo više raspravljati i nije se smjelo dogoditi da neka od temeljnih pitanja ostanu nerazjašnjena.

– Muzeji su javne neprofitne ustanove koje rade za dobrobit društva, a ne radi stjecanja vlastite dobiti kao trgovačka društva. No, ako će ubuduće moći i na taj način djelovati, postavlja se pitanje koja je njihova prava uloga. Na žalost, nisam sigurna da netko sutra neće zaključiti da mu ne trebamo kao javna ustanova. Zakon je neprecizan i nedorečen, a iza nas je dovoljno loših iskustava da bismo naivno vjerovali kako to neće biti iskorišteno za razne zloupotrebe – kaže ravnateljica. Njezino je mišljenje da novi zakon o muzejima predstavlja realan odraz slike današnjeg društva u kojemu je izgubljen svaki osjećaj za istinske vrijednosti.

Komercijalni sadržaj u prvom planu

– Ne protivim se ideji da muzeji otvaraju suvenirnice, restorane i kafiće, igraonice... Dapače, i sami uvodimo i planiramo i dalje razvijati takve sadržaje. Međutim, nikako mi

se ne sviđa što taj dodatni komercijalni sadržaj izbija u prvi plan, a obezvrjeđuje se osnovna muzejska djelatnost zaštite baštine.

Glavni posao kustosa je obrada grade i tome je posvećen većinu svog radnog vremena, ali u novom poimanju muzeja to postaje sekundarno, a kulturnoj baštini koja je temelj našeg identiteta sve više se pridaje dekorativna uloga. Muzeji se percipiraju kao zabavišta čiji predmeti služe za dekoraciju izložbi koje podilaze masama da bi se publika dobro zabavila. Spektakl i zabava su postali imperativ.

Tea Perinčić ne vidi nikakav problem u tome što se marketinški i PR djelatnici promoviraju u stručno muzejsko osoblje, ali nedopustivim smatra to što se polaganje stručnih ispita za stjecanje stručnih muzejskih zvanja omogućuje i samostalnim stručnjacima bez iskustva rada u javnim muzejima. Napredovati bi, po zakonskom prijedlogu, mogli i oni koji su sudjelovali u realizaciji muzejsko-izložbenih projekata te muzejskih inovativnih i konceptualnih umjetničkih praksi.

– Netko s malo šlifa za izložbu tko nikad nije radio na obradi i zaštiti muzejske grade bit će izjednačen s muzejskim stručnjakom kojemu je to osnovni posao. To smatram potpunom devalvacijom struke i kustoskog zvanja, kaže ravnateljica koja

velikom propustom smatra i to što se u nacrtu zakona nepotrebno poklanja pažnja virtualnim muzejima, čija uloga nije potpuno jasna, dok se posve zaobišlo oko muzeje koji interpretiraju tradicijske oblike života pojedinih područja i izviru iz stvarnih potreba lokalnih zajednica.

Ravnatelj Muzeja grada Rijeke Ervin Dubrović prijedlog novog zakona ocjenjuje suvremenim u želji da prati virtualne muzejske potrebe, ali ipak bi radije da je u zakon naglašene ugrađene važnost baštine i stvarnog predmeta kao temelja muzejskih zbirki i muzeja. Smatra da bi zakon trebao jače naglasiti i obavezu moralnosti u obavljanju muzejske struke, a pogotovo u okolnostima kad se otvara tržište.

Kulturni proizvod samo dio paketa

Jedna od stvari koje mu se ne sviđaju je uvođenje muzejskih zvanja za osobe koje vode marketing i odnose s javnošću. Iako ih smatra veoma važnima, misli da je riječ o djelatnostima koje trebaju funkcionirati odvojeno, a stimulirati ih se može na druge načine, pa čak i primanjima većim od onih koji imaju stručna muzejska zvanja.

Ravnatelj Muzeja moderne i suvremene umjetnosti Slaven Tolj otvaranje muzeja tržištu smatra nužnošću, jer se postojeći sustav poka-

Prirodoslovni muzej u Rijeci dio str.

zao neučinkovitim i neodrživim.

– Promjena je bez sumnje potrebna, ali treba biti oprezan, jer se ne bi smjelo dogoditi da samostalno ostvarenje prihoda ugrozi javno financiranje muzejske djelatnosti i da se sve prepusti tržištu. Treba nam hibridni model funkcioniranja, ali treba uzeti obzir da nemamo svi iste uvjete ni za samofinanciranje. Muzeji suvremene umjetnosti u Zagrebu ima dovoljno prostora da otvori robnu kuću, a mi kao podstanari u tuđoj zgradi nemamo niti minimalne uvjete za posjetitelje, a kamoli mogućnost da razvijamo dodatne komercijalne sadržaje. O tome ćemo moći razmišljati tek nakon preseljenja u

Tea Perinčić

Ervin Dubrović

Milvana Arko Pijevac

dim zastupnicima da ga ne podrže

ZANEMARUJE DUGU MUZEJA

Istava ostvaruje prodajom suvornira i pružanjem usluga, MMSU-u teško da je to moguće

»Bencić« – kaže Tolj koji bi zapravo bio sretan da je u prilici gospodarsveno upogoniti neki od prostora.

Muzeji su danas u situaciji da se natječu sa šoping molovima u zadovoljavanju potreba publike i ono što nude kao kulturni proizvod samo je dio paketa koji uključuje čitav niz jednako bitnih popratnih usluga. Ne možemo glumiti viša bića koja egzistiraju na javnom proračunu da bi čuvali muzejske zbirke i funkcionirali izvan svakodnevnog života. Ono što možemo, to je da pazimo da kvaliteta komercijalnih usluga bude na razini dostojnoj naše temeljne djelatnosti – kaže Tolj.

Prema njegovu mišljenju, prije-

dlog novog zakona olakšat će život i malim muzejima poput »Peek & Po-kea« koji nemaju formalno pravno regulirane statute, jer će lakše ispuniti kriterije da se formiraju kao muzeji, a to bi moglo potaknuti i novo zapošljavanje.

Povreda procedure

Slično tvrdi i Milvana Arko Pjevac, muzejska savjetnica u Prirodoslovnom muzeju, a ujedno predsjednica Hrvatskog muzejskog društva i Hrvatskog muzejskog vijeća, koja je bila članica povjerenstva za izradu zakona. Prema njezinu uvjerenju halabuka koja se podigla oko zakona inspirirana je i drugim, a ne samo

stručnim razlozima. No, priznaje i da se Ministarstvo kulture u obradbi zakona muzejskoj zajednici nije iskazalo naročitim komunikacijskim vještinama.

Istina je da se prijedlog zakona o muzejima koji je upućen Saboru razlikuje od onog koji je prošao javnu raspravu upravo u dijelu koji otvara mogućnost osnivanja muzeja kao trgovačkog društva. No, konačna verzija nije predložena ni Hrvatskom muzejskom vijeću i Povjerenstvu za zakon. Procedura je takva da nakon što struka dostavi komentare, prijedlog zakona prolazi kroz upravne sektore i pravne službe više ministarstava zbog usklađivanja. U ovom slu-

čaju radi se o usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s EU direktivama o uslugama na unutarnjem tržištu.

– Ako EU poznaje mogućnost osnivanja takvih muzeja onda to mora omogućiti i Republika Hrvatska. Da je Ministarstvo upoznalo struku što su obaveze RH prema EU i ponudilo više argumentiranih obrazloženja vjerojatno bi danas bilo i manje kritika. Nažalost, ta je prilika propuštena, ali argumente ne čujemo ni od članova muzejske zajednice koji sada kritiziraju zakon – kaže Milvana Arko Pjevac.

Privatna muzejska inicijativa

– Možda u zakonu nije sasvim jasno da se osnivanje trgovačkih društava odnosi samo na privatne inicijative ili kombinacije udjela osnivača kod osnivanja institucija za svrhom pružanja dodatnih usluga. Da ne bi dolazilo do zabune, u zakonu se moglo pojasniti da osnivači muzeja koji imaju kulturno dobro od značenja za RH mogu biti samo javne ustanove u kulturi, a da se privatni muzeji mogu osnovati kao trgovačka društva, odnosno kako kome odgovara. Osobno, ne vidim da osnivanje muzeja kao trgovačkih društava može štetiti muzejskoj djelatnosti s obzirom da postoje mehanizmi zaštite kulturnih dobara kroz Zakon o kulturnim dobrima, a ono što je pozitivno u zakonu je da se otvara prema široj sceni koja danas obavlja muzejsku djelatnost i otvara mogućnost novih radnih mjesta i stručnog usavršavanja.

Osim klasičnih muzejskih ustanova, u našoj muzejskoj zajednici egzistiraju i mnogi drugi oblici ustanova koji se bave baštinom, a nisu nigdje registrirani. Imaju građu, obavljaju muzejsku djelatnost u svim segmentima, no nemaju dovoljno sredstava, niti zadovoljavaju osnovne uvjete za razvoj muzejske djelatnosti što se tiče stručnog muzejskog

osoblja i mogućnosti da im se omogućí usavršavanje. Takve ustanove danas djeluju kao udruge, obrti, centri za kulturu, organizacijske podjedinice trgovačkih društava. Onjima se ne vodi nikakva evidencija, niti se zna s kakvom gradom raspoložu. Novi prijedlog zakona omogućuje i tim ustanovama da putem svojih osnivača definiraju djelatnost, otvara im se mogućnost usavršavanja i registracije, mogućnost aplikiranja na natječajne financiranja u kulturi i jednostavno kvalitetnije obavljanje djelatnosti – kaže Milvana Arko Pjevac.

Komercijalna djelatnost i sloboda

Po njezinu mišljenju nema ničeg spornog ni u poticanju muzeja da se bave gospodarskom djelatnošću, koju pojedine ustanove poput Arheološkog muzeja u Puli, već sada pametno koriste da bi povećale prihode, proširile djelatnost i unaprijedile turističku ponudu.

Ravnateljica Prirodoslovnog muzeja u Rijeci Željka Modrić Surina ističe da Prirodoslovni muzej programsku djelatnost već sada ne financira isključivo sredstvima osnivača.

Više od tri četvrtine sredstava za svoje programske potrebe osiguravamo sami – prodajom ulaznica i suvenirima, pružanjem usluga poput izrade različitih stručnih studija, istraživanja, vještačenja i slično, te prijavljivanjem projekata na različite natječajne jedinice lokalne i regionalne samouprave, ministarstava i Europske unije. Komercijalna djelatnost koju novi zakon omogućava, muzejima zapravo pruža slobodu da svoju temeljnu muzejsku djelatnost financiraju i na načine na koje do sada to nisu mogli – kaže ravnateljica koja u potpunosti podržava i uvođenje novih muzejskih stručnih zvanja.

– Muzeji su danas otvorene ustanove, koje su temeljnu muzejsku djelatnost čuvanja, prikupljanja i proučavanja građe osjećaju veliku odgovornost prema društvu, zajednici i svojoj publici. Prirodoslovni muzej Rijeka Izložbama i stalnim postavama, ali i ostalim programima, poput predavanja, radionica, rasprava, virtualnim i multimedijalnim sadržajima nastoji publici dati što više i rasti zajedno s publikom. U razvoju takvih sadržaja, osim kustosa, veliku ulogu imaju muzejski pedagozi, dokumentaristi, informatičari, ali i stručnjaci za promidžbu i odnose s javnošću. Jedino suradnjom kojoj pridonose svi ovi stručnjaci danas je moguće realizirati dobre i velike multidisciplinarnne muzejske projekte, osigurati sredstva za njihovu provedbu i na pravi ih način prenijeti javnosti – kaže Željka Modrić Surina.

Nela VALERJEV OGURLIĆ

Slaven Tolj

Željka Modrić Surina

Inicijativa DPUH-a

Tribina o Nacrtu novog zakona

U petak 27. veljače, na 16. sjednici Hrvatskoga sabora održana je rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o muzejima (prvo čitanje). Među brojnim govornicima bio je i zamjenik ministrice kulture Berislav Šipuš koji je nastojao braniti stajališta predlagatelja zakona. U neprijemnom obrisanju na dio struke koji je izrazio neslaganje s Nacrtom, Šipuš je prozivao i ravnateljice zagrebačkih muzeja koji su na sastanku 19. veljače donijeli primjedbe i stavove o Nacrtu Zakona upozorivši da on nije u interesu Republike Hrvatske te ih poslali zastupnicima Hrvatskoga sabora. Zamjenik ministrice je na uvredljiv način spominjao taj sastanak kao tajni skup opasnih namjera, omalovažavajući stajališta najistaknutijih hrvatskih muzejskih stručnjaka.

Ugledni muzeoloz i muzejska struka ne boje se istupa u javnosti, a zastupnicima Hrvatskoga sabora žele ukazati na probleme koje će ovaj Nacrt zakona stvoriti. Mnogi povjesničari umjetnosti zaposleni su u muzejima, pa Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, aktivno prati njihov rad i angažira se na prijedlogu izrade boljeg nacrtu Zakona o muzejima. Upravo stoga namjeravamo organizirati tribine tijekom narednih tjedana na kojima će se raspravljati o najvažnijim pitanjima vezanim uz muzejsku legislativu.

Prva od tih tribina održat će se u utorak 10. ožujka 2015. u 12 sati u prostorijama Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske u Zagrebu. Tema je Nacrt prijedloga Zakona o muzejima, koji je u proceduri, pa nam je želja kroz dijalog pojasniti probleme o kojima su raspravljali i ravnateljice muzeja na spomenutom sastanku 19. veljače ove godine, u Muzeju za umjetnost i obrt.

Na tribini će sudjelovati muzejska savjetnica Višnja Zgaga, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centra, zatim muzejska savjetnica Goranka Horjan, članica Izvršnog odbora svjetske muzejske organizacije ICOM i predsjednica Europskog muzejskog foruma te muzejski savjetnik Vinko Ivić, ravnatelj Muzeja grada Zagreba. Moderirat će dr. sc. Zvonko Maković, predsjednik DPUH-a.

Naslov: Tribina povodom Nacrta prijedloga Zakona o muzejima

Autor: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske

Rubrika/Emisija:

Žanr: Internetsko izvješće

Površina/Trajanje: 1.247,40

Naklada:

Ključne riječi: ICOM

<http://h-alter.org/vijesti/tribina-povodom-nacrta-prijedloga-zakona-o-muzejima>

Registracija Prijava Impressum Podržite Donatori Oglašavanje Kontakt RSS

Hrvatska Europa Svijet Kultura Planet Zemlja Ljudska prava Poslodavci Politika Me

Tribina povodom Nacrta prijedloga Zakona o muzejima

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske

06.03.2015. 12:20 Pritisak odozdo Ispis

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske poziva vas na tribinu na kojoj će se raspravljati o Nacrtu prijedloga Zakona o muzejima. Tribina će se održati 10. ožujka u 12 sati, u prostorijama DPUH-a (Preradovićeve 44, Zagreb).

U petak 27. veljače 2015. na 16. sjednici Hrvatskoga sabora održana je rasprava o *Nacrtu prijedloga Zakona o muzejima* (prvo čitanje). Među brojnim govornicima bio je i zamjenik ministrice kulture gospodin **Berislav Šipuš** koji je nastojao braniti stajališta predlagatelja. U neprimjerenom obrušavanju na dio struke koji je izrazio neslaganje s Nacrtom, gospodin Šipuš prozivao je i ravnatelje zagrebačkih muzeja koji su na sastanku 19. veljače 2015. donijeli primjedbe i stavove o Nacrtu Zakona upozorivši da on nije u interesu Republike Hrvatske te ih poslali zastupnicima Hrvatskoga sabora. Zamjenik ministrice je na vrlo uvredljiv način spominjao taj sastanak kao tajni skup opasnih namjera, omalovažavajući stajališta najistaknutijih hrvatskih muzejskih stručnjaka.

Ugledni muzealci i muzejska struka ne boje se istupa u javnosti, a zastupnicima Hrvatskoga sabora žele ukazati na probleme koje će ovaj Nacrt stvoriti. Mnogi povjesničari umjetnosti zaposleni su u muzejima, pa *Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske* aktivno prati njihove aktivnosti i angažira se na prijedlogu izrade boljeg nacrta Zakona o muzejima. Upravo stoga namjeravamo organizirati tribine tijekom narednih tjedana na kojima će se raspravljati o najvažnijim pitanjima vezanim uz muzejsku legislativu. Tema prve tribine je *Nacrt prijedloga Zakona o muzejima*, koji je u proceduri, pa nam je želja kroz dijalog pojasniti probleme o kojima su raspravljali i ravnatelji muzeja na spomenutom sastanku 19. veljače 2015. u Muzeju za umjetnost i obrt.

Na tribini će sudjelovati muzejska savjetnica gospođa **Višnja Zgaga**, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centra, muzejska savjetnica gospođa **Goranka Horjan**, članica Izvršnog odbora svjetske muzejske organizacije **ICOM** i predsjednica Europskog muzejskog foruma i muzejski savjetnik gospodin **Vinko Ivić**, ravnatelj Muzeja grada Zagreba. Tribinu će moderirati dr. sc. **Zvonko Maković**, predsjednik DPUH-a.

Tweet Email

POŠALJITE KOMENTAR

Molim registrirajte se ili prijavite za komentiranje.

POSLEDNJE IZ RUBRIKA

Ujedinjeni protiv fašizma + FOTOGALERIJA
Ana Kuzmanić
Hrvatska

U BiH mora doći do nove pobune
Hrvoje Šimičević
Europa

ISIL postoji u interesu Zapada
Hrvoje Šimičević
Svijet

"Sve što nije zabranjeno, dozvoljeno je"
Marina Kelava
Planet Zemlja

Adio, "Mare Nostrum"
Barbara Matejčić
Ljudska prava

Uhljeba, uhljeba, gospodaru...
Marijan Vogrinec
Politika

Književnice i književnici protiv bušenja Jadrana
Kristina Olujić
Kultura

Franak u sustavu
Tomislav Prpić
Poslodavci

Nova eskalacija "državotvornog izvještavanja"
Hrvoje Šimičević
Mediji

Naslov: Muzealci: Novi zakon zanemaruju osnovnu ulogu muzeja

Autor: Nela Valerjev Ogurli

Rubrika/Emisija:

Žanr: Internetsko izvješće

Površina/Trajanje: 3.118,50

Naklada:

Ključne riječi: GORANKA HORJAN, ICOM

<http://www.novilist.hr/Kultura/Ostalo/Muzealci-Novi-zakon-zanemaruju-osnovnu-ulogu-muzeja>

Grad: Rijeka

Danas:

13°

Sutra:

6°

14°

Nedjelja, 8. ožujka 2015.

novilist.hr

pratite nas

TRAŽI

Vijesti | Komentari | Sport | Scena | **Kultura** | Život i stil | Znanost i tech | Multimedija | Info-Fun | MagazinKazalište | Književnost | Izložbe | **Ostalo**

AKTUALNE TEME | Predsjednički izbori | NK Rijeka | Maškare 2015. | Pregled 2014. | Ukrajina | Ebola

APEL SABORSKIM ZASTUPNICIMA

Muzealci: Novi zakon zanemaruju osnovnu ulogu muzeja

Autor: Nela Valerjev Ogurlić

Objavljeno: 8. ožujka 2015. u 10:37

Dugoročno ovaj bi zakon mogao naštetiti muzejskoj djelatnosti jer zanemaruje osnovnu ulogu muzeja i usmjerava ga na tržišne aspekte nauštrb društvene koristi. Muzeji se percipiraju kao zabavišta čiji predmeti služe za dekoraciju izložbi koje podilaze masama da bi se publika dobro zabavila

Nacrt novog zakona o muzejima koji je krajem prošlog tjedna dostavljen na prvo čitanje saborskim zastupnicima pokrenuo je val nezadovoljstva u dijelu muzejske zajednice. Ravnatelji vodećih zagrebačkih muzeja apelirali su na zastupnike da ne podrže zakon jer bi dugoročno mogao naštetiti muzejskoj djelatnosti, a predsjednik Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske Zvonko Maković, kao predvodnik inicijative, u više je javnih nastupa istaknuo da ga smatra opasnim jer zanemaruje osnovnu ulogu muzeja i usmjerava ga na tržišne aspekte nauštrb društvene koristi.

Muzealci negoduju jer smatraju da javna rasprava o novom zakonu nije korektno provedena, budući da finalna verzija zakona nije data na uvid struci i javnosti, a predložena rješenja su neprecizna, nedorečena, otvaraju brojne nedoumice, a time i mogućnost zloupotreba. Najviše prijedora izazvale su zakonske odredbe koje muzejske ustanove usmjeravaju prema tržištu i profitu. Pravne i fizičke osobe ubuduće bi mogle birati hoće li muzeje osnivati kao ustanove ili kao trgovačka društva, a osnivanje trgovačkih društava omogućeno je i javnim ustanovama da bi kroz bavljenje ugostiteljstvom, turizmom i trgovinom osigurale dio vlastitih prihoda i smanjile proračunska potraživanja.

Dio muzealaca problematičnim smatra i to što se stručnim muzejskim zvanjima pribrajaju marketinški i stručnjaci za odnose s javnošću koji bi po novome zakonu napredovali jednako kao i kustosi. Na taj se način, smatraju, degradira temeljna muzejska struka, a kao dodatni problem ističe se i to što u sastav stručnih vijeća muzeja ulaze i muzejski tehničari.

Dobrodošla konkurencija?

No, u stručnoj se javnosti mogu čuti i drukčija mišljenja. Struja koja podržava promjene ne vidi ništa loše u tome što se muzeji potiču na otvaranje tržištu i pružanje komercijalnih usluga. Dapače, smatraju korisnim što im se pruža prilika za ostvarenja dodatne zarade koju bi – po slovu zakona – mogli koristiti isključivo za unaprijeđenje osnovne djelatnosti. Također, ne vide nikakvu ugrozu javnog interesa zbog toga što će neki muzeji djelovati kao trgovačka društva, već ih smatraju dobrodošlom konkurencijom na tržištu davatelja kulturnih usluga.

Inicijativa DPUH-a: Tribina o Nacrtu novog zakona

Otprilike u tom rasponu kreću se i razmišljanja riječkih muzealaca s kojima smo razgovarali o predloženim zakonskim rješenjima.

Foto M. Gracin

Zakon o muzejima**Muzej**

U petak 27. veljače, na 16. sjednici Hrvatskoga sabora održana je rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o muzejima (prvo čitanje). Među brojnim govornicima bio je i zamjenik ministrice kulture Berislav Šipuš koji je nastojao braniti stajališta predlagatelja zakona. U neprimjerenom obrušavanju na dio struke koji je izrazio neslaganje s Nacrtom, Šipuš je prozivao i ravnatelje zagrebačkih muzeja koji su na sastanku 19. veljače donijeli primjedbe i stavove o Nacrtu Zakona upozorivši da on nije u interesu Republike Hrvatske te ih poslali zastupnicima Hrvatskoga sabora. Zamjenik ministrice je na uvredljiv način spominjao taj sastanak kao tajni skup opasnih namjera, omalovažavajući stajališta najistaknutijih hrvatskih muzejskih stručnjaka.

Ugledni muzealci i muzejska struka ne boje se istupa u javnosti, a zastupnicima Hrvatskoga sabora žele ukazati na probleme koje će ovaj Nacrt zakona stvoriti. Mnogi povjesničari umjetnosti zaposleni su u muzejima, pa Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, aktivno prati njihov rad i angažira se na prijedlogu izrade boljeg nacrtu Zakona o muzejima. Upravo stoga namjeravamo organizirati tribine tijekom narednih tjedana na kojima će se raspravljati o najvažnijim pitanjima vezanim uz muzejsku legislativu.

Prva od tih tribina održat će se u utorak 10. ožujka 2015. u 12 sati u prostorijama Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske u Zagrebu. Tema je Nacrt prijedloga Zakona o muzejima, koji je u proceduri, pa nam je želja kroz dijalog pojasniti probleme o kojima su raspravljali i ravnatelj muzeja na spomenutom sastanku 19. veljače ove godine, u Muzeju za umjetnost i obrt.

Na tribini će sudjelovati muzejska savjetnica Višnja Zgaga, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centra, zatim muzejska savjetnica [Goranka Horjan](#), članica Izvršnog odbora svjetske muzejske organizacije [ICOM](#) i predsjednica Europskog muzejskog foruma te muzejski savjetnik Vinko Ivić, ravnatelj Muzeja grada Zagreba. Moderirat će dr. sc. Zvonko Maković, predsjednik DPUH-a.

Po mišljenju ravnateljice Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja **Tea Perinčić** o prijedlogu novog zakona trebalo je mnogo više raspravljati i nije se smjelo dogoditi da neka od temeljnih pitanja ostanu nerazjašnjena.

– Muzeji su javne neprofitne ustanove koje rade za dobrobit društva, a ne radi stjecanja vlastite dobiti kao trgovačka društva. No, ako će ubuduće moći i na taj način djelovati, postavlja se pitanje koja je njihova prava uloga. Na žalost, nisam sigurna da netko sutra neće zaključiti da mu ne trebamo kao javna ustanova. Zakon je neprecizan i nedorečen, a iza nas je dovoljno loših iskustava da bismo naivno vjerovali kako to neće biti iskorišteno za razne zloupotrebe – kaže ravnateljica. Njezino je mišljenje da novi zakon o muzejima predstavlja realan odraz slike današnjeg društva u kojemu je izgubljen svaki osjećaj za istinske vrijednosti.

Komercijalni sadržaj u prvom planu

Ne protivim se ideji da muzeji otvaraju suvenirnice, restorane i kafiće, igraonice... Dapače, i sami uvodimo i planiramo i dalje razvijati takve sadržaje. Međutim, nikako mi se ne sviđa što taj dodatni komercijalni sadržaj izbija u prvi plan, a obezvrjeđuje se osnovna muzejska djelatnost zaštite baštine.

Glavni posao kustosa je obrada građe i tome je posvećen većinu svog radnog vremena, ali u novom poimanju muzeja to postaje sekundarno, a kulturnoj baštini koja je temelj našeg identiteta sve više se pridaje dekorativna uloga. Muzeji se percipiraju kao zabavišta čiji predmeti služe za dekoraciju izložbi koje podilaze masama da bi se publika dobro zabavila. Spektakl i zabava su postali imperativ.

Tea Perinčić ne vidi nikakav problem u tome što se marketinški i PR djelatnici promoviraju u stručno muzejsko osoblje, ali nedopustivim smatra to što se polaganje stručnog ispita za stjecanje stručnih muzejskih zvanja omogućuje i samostalnim stručnjacima bez iskustva rada u javnim muzejima. Napredovati bi, po zakonskom prijedlogu, mogli i oni koji su sudjelovali u realizaciji muzejsko-svjložbenih projekata te muzejskih inovativnih i konceptualnih umjetničkih praksi.

– Netko s malo šlifa za izložbu tko nikad nije radio na obradi i zaštiti muzejske građe bit će izjednačen s muzejskim stručnjakom kojemu je to osnovni posao. To smatram potpunom devalvacijom struke i kustoskog zvanja,

kaže ravnateljica koja velikim propustom smatra i to što se u nacrtu zakona nepotrebno poklanja pažnja virtualnim muzejima, čija uloga nije potpuno jasna, dok se posve zaobišlo eko muzeje koji interpretiraju tradicijske oblike života pojedinih područja i izviru iz stvarnih potreba lokalnih zajednica.

Ravnatelj Muzeja grada Rijeke **Ervin Dubrović** prijedlog novog zakona ocjenjuje suvremenim u želji da prati virtualne muzejske potrebe, ali ipak bi radije da je u zakon naglašenije ugrađena važnost baštine i stvarnog predmeta kao temelja muzejskih zbirki i muzeja. Smatra da bi zakon trebao jače naglasiti i obavezu moralnosti u obavljanju muzejske struke, a pogotovo u okolnostima kad se otvara tržištu.

Kulturni proizvod samo dio paketa

Jedna od stvari koje mu se ne sviđaju je uvođenje muzejskih zvanja za osobe koje vode marketing i odnose s javnošću. Iako ih smatra veoma važnima, misli da je riječ o djelatnostima koje trebaju funkcionirati odvojeno, a stimulirati ih se može na druge načine, pa čak i primanjima većim od onih koji imaju stručna muzejska zvanja.

Ravnatelj Muzeja moderne i suvremene umjetnosti **Slaven Tolj** otvaranje muzeja tržištu smatra nužnošću, jer se postojeći sustav pokazao neučinkovitim i neodrživim.

– Promjena je bez sumnje potrebna, ali treba biti oprezan, jer se ne bi smjelo dogoditi da samostalno

ostvarivanje prihoda ugrozi javno financiranje muzejske djelatnosti i da se sve prepusti tržištu. Treba nam hibridni model funkcioniranja, ali treba uzeti obzir da nemamo svi iste uvjete ni za samofinanciranje. Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu ima dovoljno prostora da otvori robnu kuću, a mi kao podstanari u tuđoj zgradi nemamo niti minimalne uvjete za posjetitelje, a kamoli mogućnost da razvijamo dodatne komercijalne sadržaje. O tome ćemo moći razmišljati tek nakon preseljenja u »Benčić« – kaže Tolj koji bi zapravo bio sretan da je u prilici gospodarstveno upogoniti neki od prostora.

Muzeji su danas u situaciji da se natječu sa šoping molovima u zadovoljavanju potreba publike i ono što nude kao kulturni proizvod samo je dio paketa koji uključuje čitav niz jednako bitnih popratnih usluga. Ne možemo glumiti viša bića koja egzistiraju na javnom proračunu da bi čuvali muzejske zbirke i funkcionirali izvan svakodnevnog života. Ono što možemo, to je da pazimo da kvaliteta komercijalnih usluga bude na razini dostojnoj naše temeljne djelatnosti – kaže Tolj.

Prema njegovu mišljenju, prijedlog novog zakona olakšat će život i malim muzejima poput »Peek & Pokea« koji nemaju formalno pravno regulirane statuse, jer će lakše ispuniti kriterije da se formiraju kao muzeji, a to bi moglo potaknuti i novo zapošljavanje.

Povreda procedure

Slično tvrdi i **Milvana Arko Pijevac**, muzejska savjetnica u Prirodoslovnog muzeju, a ujedno predsjednica Hrvatskog muzejskog društva i Hrvatskog muzejskog vijeća, koja je bila članica povjerenstva za izradu zakona. Prema njezinu uvjerenju halabuka koja se podigla oko zakona inspirirana je i drugim, a ne samo stručnim razlozima. No, priznaje i da se Ministarstvo kulture u obrazlaganju zakona muzejskoj zajednici nije iskazalo naročitim komunikacijskim vještinama.

Istina je da se prijedlog zakona o muzejima koji je upućen Saboru razlikuje od onog koji je prošao javnu raspravu upravo u dijelu koji otvara mogućnost osnivanja muzeja kao trgovačkog društva. No, konačna verzija nije predočena ni Hrvatskom muzejskom vijeću i Povjerenstvu za zakon. Procedura je takva da nakon što struka dostavi komentare, prijedlog zakona prolazi kroz upravne sektore i pravne službe više ministarstava zbog usklađivanja. U ovom slučaju radi se o usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s EU direktivama o uslugama na unutarnjem tržištu.

– Ako EU poznaje mogućnost osnivanja takvih muzeja onda to mora omogućiti i Republika Hrvatska. Da je Ministarstvo upoznalo struku što su obaveze RH prema EU i ponudilo više argumentiranih obrazloženja vjerojatno bi danas bilo i manje kritika. Nažalost, ta je prilika propuštena, ali argumente ne čujemo ni od članova muzejske zajednice koji sada kritiziraju zakon – kaže Milvana Arko Pijevac.

Privatna muzejska inicijativa

– Možda u zakonu nije sasvim jasno da se osnivanje trgovačkih društava odnosi samo na privatne inicijative ili kombinacije udjela osnivača kod osnivanja institucija sa svrhom pružanja dodatnih usluga. Da ne bi dolazilo do zabune, u zakonu se moglo pojasniti da osnivači muzeja koji imaju kulturno dobro od značenja za RH mogu biti samo javne ustanove u kulturi, a da se privatni muzeji mogu osnovati kao trgovačka društva, odnosno kako kome odgovara. Osobno, ne vidim da osnivanje muzeja kao trgovačkih društava može štetiti muzejskoj djelatnosti s obzirom da postoje mehanizmi zaštite kulturnih dobara kroz Zakon o kulturnim dobrima, a ono što je pozitivno u zakonu je da se otvara prema široj sceni koja danas obavlja muzejsku djelatnost i otvara mogućnost novih radnih mjesta i stručnog usavršavanja.

Osim klasičnih muzejskih ustanova, u našoj muzejskoj zajednici egzistiraju i mnogi drugi oblici ustanova koji se bave baštinom, a nisu nigdje registrirani. Imaju građu, obavljaju muzejsku djelatnost u svim segmentima, no nemaju dovoljno sredstava, niti zadovoljavaju osnovne uvjete za razvoj muzejske djelatnosti što se tiče stručnog muzejskog osoblja i mogućnosti da im se omogući usavršavanje. Takve ustanove danas djeluju kao udruge, obrti, centri za kulturu, organizacijske podjedinice trgovačkih društava. O njima se ne vodi nikakva evidencija, niti se zna s kakvom građom raspolažu. Novi prijedlog zakona omogućuje i tim ustanovama da putem svojih osnivača definiraju djelatnost, otvara im se mogućnost usavršavanja i registracije, mogućnost apliciranja na natječaje financiranja u kulturi i jednostavno kvalitetnije obavljanje djelatnosti – kaže Milvana Arko Pijevac.

Komercijalna djelatnost i sloboda

Po njezinu mišljenju nema ničeg spornog ni u poticanju muzeja da se bave gospodarskom djelatnošću, koju pojedine ustanove poput Arheološkog muzeja u Puli, već sada pametno koriste da bi povećale prihode, proširile djelatnost i unaprijedile turističku ponudu.

Ravnateljica Prirodoslovnog muzeja u Rijeci **Željka Modrić Surina** ističe da Prirodoslovni muzej programsku djelatnost već sada ne financira isključivo sredstvima osnivača.

Više od tri četvrtine sredstava za svoje programske potrebe osiguravamo sami – prodajom ulaznica i suvenira, pružanjem usluga poput izrade različitih stručnih studija, istraživanja, vještačenja i slično, te prijavljivanjem projekata na različite natječaje jedinica lokalne i regionalne samouprave, ministarstava i Europske unije. Komercijalna djelatnost koju novi zakon omogućava, muzejima zapravo pruža slobodu da svoju temeljnu muzejsku djelatnost financiraju i na načine na koje do sada to nisu mogli – kaže ravnateljica

koja u potpunosti podržava i uvođenje novih muzejskih stručnih zvanja.

– Muzeji su danas otvorene ustanove, koje uz temeljnu muzejsku djelatnost čuvanja, prikupljanja i proučavanja građe osjećaju veliku odgovornost prema društvu, zajednici i svojoj publici. Prirodoslovni muzej Rijeka izložbama i stalnim postavima, ali i ostalim programima, poput predavanja, radionica, rasprava, virtualnim i multimedijalnim sadržajima nastoji publici dati što više i rasti zajedno s publikom. U razvoju takvih sadržaja, osim kustosa, veliku ulogu imaju muzejski pedagozi, dokumentaristi, informatičari, ali i stručnjaci za promidžbu i odnose s javnošću. Jedino suradnjom kojoj pridonose svi ovi stručnjaci danas je moguće realizirati dobre i velike multidisciplinane muzejske projekte, osigurati sredstva za njihovu provedbu i na pravi ih način prenijeti javnosti – kaže Željka Modrić Surina.

Podijeli Facebook Twitter RSS Pošalji Preporučiti Ispiši

Komentari

Morate biti prijavljeni ako želite ostaviti komentar. [Prijavi se](#) / [Registriraj se](#)

Facebook login

Iz kategorije: Ostalo

[Pogledaj sve](#) >

DOJMLJIVI MURALI
Grafiti u Gazi: Umjetnikova poruka indiferentnom svijetu

200. OBLJETNICA ROĐENJA
Josip Juraj Strossmayer: Vizionar koji je nadišao svoje vrijeme

HRVATSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO

Laureati Kristina Mihovilić, Kornelija Minichreiter i Zorko Marković

ODLUKA MINISTRICE KULTURE

Jasmina Bavoļjak v.d. ravnateljica Galerije Klovićevi dvori

RASPRODANA KNJIGA

Jedan svijet, jedan Feral: Gorki smijeh slobode ili Viva ludeži!

UOČI 70. ROĐENDANA

Njujorška MOMA priprema retrospektivu režisera Wima Wendersa

Tjedni izbor

U TISKANOM
Bez krova nad glavom: Veterani rata, veterani riječkog

Cijena grijanja nije umanjena, već je naplata odgođena

Život nedostojan čovjeka u Gradu Grobniku: Bolesni,

Sudac o 'subjektivnom osjećaju': Službeni broj žrtava Jasenovca – nije

Nakon 12 godina propadanja: Oronuli Capitano do ljeta

Pronašli smo slavnog "milica-jca-dirigenta" s riječkog Titovog trga

POVRATAK NA VRH

[mapa weba](#) >

> [impressum](#) > [uvjeti korištenja](#) > [pretplata](#) > [oglašavanje](#)

Vijesti

Rijeka
Regija
Zagreb
Hrvatska
Gospodarstvo
Svijet
Crna kronika

Komentari

Kolumne
Blogovi
Osvrti
Reagiranj
Komentar
Sanje Modrić

Sport

Ostali sportovi
Nogomet
Rukomet
Košarka
Tenis
Vodeni sportovi
Vodeni sportovi
...

Scena

Glazba
TV
Film
Showbiz
Moda
Elektro

Kultura

Kazalište
Književnost
Izložbe
Ostalo

Život i stil

Dom i vrt
Zdravlje & ljepota
Gastro
Nautika
Auto-moto

Znanost i tehnologija

Tehnologija
Znanost

Multimedija

Foto
Video
Magazin

Info-fun

Zanimljivosti
Horoskop
HAK
Informator

Teme

Tomislav Horvatinčić
NK Rijeka
Švicarski franak
Ulazak u EU
Goran Hadžić

Magazin

Živjeti zdravo
EKO DOM
Povratak u školu

Ostalo

Maškare 2014.
Maškare 2011.
Ajme meni
Ankete
Promo sadržaji
Novine